

ВИСНОВКИ

Як бачимо з отриманих результатів, для вдосконалення ринку екосистемних послуг на основі організації та ведення лісгосподарської діяльності на території України доречно тісно співпрацювати з міжнародними партнерами та мати на увазі їх досвід із поглинання та зберігання атмосферного вуглецю лісами.

Отже, на основі дотримання зазначених вуглецевих сертифікатів з'являються нові потенційні вигоди: вирішення екологічних проблем; забезпечення безпечного рівня навколишнього середовища; збереження біорізноманіття; підвищення рівня лісокористування та дотримання узгодженості інтересів лісовласників, суспільства та держави. Вивчення наукових досліджень ринку екосистемних послуг дає можливість визначити перспективні напрями розвитку, що дасть змогу ефективно реалізувати природні заходи та впровадити раціональні механізми лісокористування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мішенін Є. В. Економіка екосистемних послуг: теоретико-методологічні основи. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 2. С. 243-257.
2. Коморна О. Організаційно-економічні особливості формування ринку екосистемних послуг в лісовому господарстві. *Економічний дискурс*. 2017. №1. С. 74-80.
3. Дегтяр Н. В. Сучасні методи економічної оцінки екосистемних послуг. *Ефективна економіка*. 2012. №2. С. 25-29.
4. Латишева О. В. Екологічні інвестиції: сучасний стан та перспективи їх впровадження в Україні для забезпечення сталого розвитку держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1 (51). С. 59-65.
5. Мішенін Є.В. Н.В. Олійник. Розвиток ринку екосистемних послуг як напрямок посткризового зростання економіки України. *Механізм регулювання економіки*. 2010. №3, Т.3. С.104-116.
6. Курбатов А.В. Развитие рынка экологических услуг (на примере Московской и Ленинградской областей): автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05. Москва, 2014. 27 с.
7. Соловій І. Оцінка міжнародного досвіду та процедур регулювань щодо концепції плати за послуги екосистем в лісовому секторі. URL: http://sfmu.org.ua/files/Soloviy_2016.pdf
8. Соловій І.П., Монастирська Л.Ф. Інструменти лісової політики в умовах формування ринків екологічних послуг лісів. *Науковий вісник: Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища*. 2005. №3. С. 119–125.

УДК 656.076

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2018-4-40-14>

МІЖНАРОДНІ ЗМІШАНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Чень Юняо, аспірант

Запорізький національний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66

tiancy959@live.cn

Проаналізовано теоретичне визначення поняття «міжнародні змішані перевезення» та суміжні з ним категорії. Проведено демаркаційну лінію між трактуваннями «змішані перевезення» та «мультимодальні перевезення». Виокремлено ознаки транспортної системи в умовах реалізації міжнародних змішаних перевезень: мультимодальність, мультисекторальність, мультипроблемність та мультидисциплінарність. Визначено головні критерії прийняття рішення щодо доцільності вибору того чи іншого виду транспорту для перевезення вантажів, а саме: вартість послуг, час доставки товару до кінцевого споживача та надійність, а також тип

вантажів. Здійснено умовне ранжування видів транспорту за критеріями вартість, швидкість та надійність. Обґрунтовано, що для здійснення міжнародних змішаних перевезень потрібно використовувати декілька видів транспорту з метою оптимізації процесу доставки вантажу від виробника до кінцевого споживача на основі використання багатокритеріального аналізу. Визначені критерії та ранжування видів транспорту дозволили представити кожен із них у системі «вартість-швидкість-надійність». Отримано результати для кожного з видів транспорту: водний – «1-4-3», залізничний – «2-3-1», автомобільний – «3-2-4», авіатранспорт – «4-1-2». Обґрунтовано, що при визначенні типів транспорту, задіяних у міжнародних змішаних перевезеннях, варто враховувати додаткові критерії: відстань, тип вантажу, максимальні можливості видів транспорту.

Ключові слова: міжнародні змішані перевезення, мультимодальні перевезення, транспорт, критерії, вартість, швидкість, надійність, ефективність, оптимізація.

INTERNATIONAL MIXED TRANSPORTATION: THEORETICAL SURVEY AND PRACTICAL VALUE

Chen Yuniao, postgraduate

Zaporizhzhia National University

Ukraine, 696000, Zaporizhzhia, Zhukovsky str., 66

The theoretical definition of the concept "international mixed transportation" and related categories is analyzed. A demarcation line was conducted for the interpretation of "mixed traffic" and "multimodal transportation". The signs of the transport system in the context of the implementation of international multimodal transport are highlighted: multimodality, multisectorality, multiproblem and multidisciplinary. The main criteria for making a decision on the appropriateness of choosing one or another type of transport for the carriage of goods, namely: the cost of services, delivery time to the end consumer and reliability, as well as the type of cargo, are determined. Conditional rankings of transport types according to criteria of cost, speed and reliability are carried out. It is substantiated that for the purpose of international multimodal transport it is necessary to use several types of transport in order to optimize the process of delivery of goods from the manufacturer to the end user based on the use of multicriteria analysis. The defined criteria and ranking of types of transport allowed to present each of them in the system "cost-speed-reliability". The results for each type of transport: water - 1-4-3, railway - 2-3-1, automobile - 3-2-4, air transport - 4-1-2. It is substantiated that additional criteria should be taken into account when determining the types of transport involved in the implementation of international multimodal transport: distance, type of cargo, maximum possibilities of modes of transport.

Key words: international multimodal transport, multimodal transportation, transport, criteria, cost, speed, reliability, efficiency, optimization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Одним із найважливіших процесів у здійсненні міжнародних торговельних операцій є транспортні послуги, котрі забезпечують рух товару від виробника до кінцевого споживача. Ефективність та оптимізація реалізації такого руху визначається, по-перше, критеріями, які потрібно врахувати, здійснюючи транспортні перевезення, по-друге, – умовами транспортування товарів та послуг, котрі пропонує перевізник. У зв'язку із цим значущість транспортних послуг у процесі доставки товарів від виробника до кінцевого споживача значно зростає, адже від ефективності організаційно-економічних механізмів транспортування товарів та послуг залежить їхня вартість, що далі впливає на основні елементи ринкової кон'юнктури: попит, пропозицію та конкуренцію. Головне завдання міжнародних змішаних перевезень полягає в забезпеченні руху товарів від виробників до кінцевих споживачів із найменшими витратами фінансових та часових ресурсів із високим рівнем надійності. Дотримання зазначених критеріїв можливо забезпечити лише за умови побудови оптимального механізму реалізації змішаних перевезень, враховуючи динамічність розвитку міжнародних ринків та необхідність швидкого реагування попиту на транспортні послуги та їх пропозиції на зміни, що відбуваються в організації процесів виробництва товарів та характері міжнародної торгівлі.

Активізація розвитку міжнародної торгівлі та її поглиблення зумовлюють необхідність теоретичного обґрунтування поняття «змішаних перевезень», а також визначення його значення з точки зору міжнародного досвіду.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У науковій літературі, присвяченій особливостям організації міжнародної торгівлі, значна увага приділяється питанням теоретичного обґрунтування поняття «міжнародні змішані перевезення» та його відокремленню від решти суміжних категорій, а також проблемам

організації руху товарів від виробника до споживача з урахуванням певних критеріальних ознак.

На міжнародному рівні про значний науковий інтерес до питань організації змішаних перевезень свідчать праці Д. Бенсона, Д. Буерсокса, Д. Дрю, У. Уотерса, К. Хаксевера [1-5] та ін. Учені досліджували ефективність організації перевезень та процесу транспортування товарів.

Вагомим внеском у розвиток теоретичних та практичних аспектів здійснення міжнародних змішаних перевезень є праці вітчизняних науковців: О. Бойко, М. Данько, О. Карпенко, Т. Конрад, С. Ширяєва [6-9] та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових праць теоретичного та практичного спрямування, що стосуються питань організації перевезень у міжнародній торгівлі, потребує більш ґрунтовного аналізу сутність міжнародних змішаних перевезень та їх виокремлення серед інших суміжних понять, а також визначення практичного значення в забезпеченні ефективності та оптимізації руху товарів із використанням різних видів транспортних засобів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний етап розвитку міжнародних економічних відношень характеризується активізацією міжнародної торгівлі, що стимулює зростання зовнішньоекономічного товарообігу, підвищення швидкості руху товаропотоків, що обумовлює збільшення обсягу та масштабів вантажних перевезень. Вищезазначені чинники є мотивом до реалізації якісних змін у функціонуванні міжнародної транспортної системи та стимулюють її майбутній розвиток на основі сучасних інформаційних технологій та нових форм перевезень. Однією з таких форм є міжнародні змішані перевезення, котрі дозволяють реалізувати рух товарів від виробника до споживача з найменшими фінансовим та часовими витратами за рахунок поєднання декількох видів транспорту зі створенням єдиного транспортного ланцюга.

У загальному розумінні міжнародні змішані перевезення трактуються як переміщення товарів із однієї країни в іншу з використанням двох або більше різних видів транспорту. Загальноприйнято виділяти три види змішаних перевезень – мультимодальні, інтермодальні, роздільні, а також комбіновані (як окремий підвид). У науковій літературі ці поняття часто ототожнюють. Автор [10] розглядає поняття мультимодальні, комбіновані та інтермодальні перевезення вантажів як синоніми та стверджує: якщо в міжнародних перевезеннях задіяно хоча б два види транспорту, то його можливо вважати мультимодальним (змішаним).

Теоретичне обґрунтування поняття «міжнародні змішані перевезення» визначене в документі «Термінологія комбінованих перевезень» [11], підготовленим Європейською економічною комісією ООН (ЄЕК ООН). У документі подано понятійно-категоріальний апарат, який використовується в процесі реалізації змішаних перевезень, а саме:

- мультимодальні перевезення – перевезення вантажів із використанням двох і більше видів транспорту;
- інтермодальне перевезення передбачає організацію послідовного перевезення вантажів двома і більше видами транспорту в одній і тій самій вантажній одиниці в межах транспортного ланцюга (від «дверей до дверей») без вантажно-розвантажувальних робіт;
- комбіновані перевезення – інтермодальні перевезення, у яких здебільшого використовується залізничний, внутрішній водний чи морський транспорт, а на максимально короткому відрізку маршруту від початкового пункту до пункту кінцевого призначення використовується автомобільний транспорт;
- контрейлерні перевезення (автомобільно-залізничні перевезення) – поєднання залізничного та автомобільного транспорту в здійсненні перевезень.

У Конвенції ООН [11] щодо міжнародних змішаних перевезень термін «мультимодальні перевезення» є синонімом терміна «змішані перевезення», під яким мається на увазі

транспортування вантажів із використанням двох і більше видів транспортних засобів на підставі угоди, яка регулює організацію змішаного перевезення від виробника в одній країні до споживача – обумовленого місця доставки в іншій країні.

Використання етимологічного аналізу дозволяє визначити синонімічність понять, адже «міжнародне змішане перевезення» в перекладі з англійської мови «international multimodal transport» визначається як «міжнародне мультимодальне перевезення». Оскільки для сфери міжнародної торгівлі практичне значення має нормативно-правове регулювання доставки товару від виробника до кінцевого споживача, то, зауважимо, що тотожність між змішаним перевезенням та мультимодальним є досить умовною. Підтвердженням цього є те, що Конвенція [12] та Правила ЮНКТАД [13] щодо документів мультимодальних перевезень присвячені нормативно-правовому регулюванню мультимодальних перевезень на міжнародному рівні. Враховуючи характерні ознаки міжнародних мультимодальних перевезень та їхнє правове регулювання, визначення в зазначеній міжнародній документації, не можна вважати будь-яке транспортування товарів від виробника однієї країни до кінцевого споживача в іншій, за участю двох і більше видів транспортних засобів міжнародним мультимодальним перевезенням. Тобто, на нашу думку, міжнародні мультимодальні перевезення є формою прояву міжнародних змішаних перевезень, які є більш широким поняттям.

Можна підсумувати, що в сучасних умовах термін «міжнародні мультимодальні перевезення» використовується для визначення особливостей організації перевезень та рівня відповідальності перевізника в системі перевезень «від дверей до дверей», тоді як міжнародні змішані перевезення здебільшого передбачають використання автомобільного та залізничного транспорту в інтермодальних перевезеннях [6]. Процес реалізації міжнародних змішаних перевезень передбачає формування транспортної системи, яка має певні ознаки (рис. 1):

Рис. 1. Ознаки транспортної системи міжнародного змішаного перевезення

Примітка: побудовано автором

Рис. 1 наочно демонструє, що за умови ефективної організації міжнародного транспортного перевезення транспортна система повинна розглядатися як єдина мультимодальна система.

Для того, щоб підвищити загальну ефективність змішаних перевезень, ОЗП повинні на високому рівні планувати використання транспортних зв'язків у поєднанні з безперервністю потоку вантажів.

Зауважимо, що значною перевагою змішаних перевезень є їх низька вартість порівняно із іншими системами забезпечення для транспортування вантажів за кордон за рахунок розробки оптимального маршруту доставки вантажу до кінцевого споживача. Вартість перевезення змішаним транспортом на 15–20 % менша, порівняно з автомобільним. Під час перевезення цінних вантажів не потрібне супроводження, що дозволяє уникнути додаткових

витрат. Крім того, цей вид перевезень дозволяє управляти швидкістю доставки. Терміни доставки змішаним транспортом ідентичні термінам доставки автомобільним транспортом, що значно швидше доставки вантажу залізницею [14, с. 164].

При цьому головними критеріями прийняття рішення щодо доцільності вибору того чи іншого виду транспорту для перевезення вантажів є вартість послуг, час доставки товару до кінцевого споживача та надійність, а також тип вантажів.

Критерій вартості перевезення є, як правило, домінуючим та визначальним. Водночас швидкість доставки і фізичні характеристики вантажу впливають на вибір виду транспорту.

Зауважимо, що внаслідок активізації ділової активності та розвитку міжнародної торгівлі відбувається зростання частки саме повітряних перевезень у змішаних міжнародних сполученнях. Високий рівень розвитку світової економіки підтверджує низку важливих переваг, характерних для повітряного транспорту порівняно з іншими видами транспорту. Вибір повітряного транспорту на відміну з наземними видами здійснюється з урахуванням ринкової кон'юнктури і ринкових характеристик кожного товару.

Крім того, розміщення аеропортів по відношенню до ринків ближче, ніж морських портів, що надає значні переваги за критерієм вартості перевезення. Повітряний транспорт забезпечує значну економію капітальних витрат. Оскільки компанії змушені зменшувати рівень своїх запасів, швидкість і значна частота рейсів літаків скорочують час від замовлення до доставки продукту на ринок, виробники та імпортери можуть зберігати безперервний потік товарів.

Слід підкреслити, що повітряний транспорт є «гнучким» з точки зору швидкої реакції на зміни кон'юнктури ринку та зміну споживчих переваг. В умовах динамічного розвитку та невизначеності ринку складно врахувати зростання попиту, адже замовлення, що виконуються за допомогою морського транспорту, виконуються відповідно до попиту, який очікується протягом кількох тижнів або місяців. Повітряний транспорт, навпаки, забезпечує компроміс між більш високими транспортними витратами і постійною надійністю обслуговування. Крім того, вважається, що повітряний транспорт є більш надійним для перевезення вантажів.

З точки зору критерію часу повітряний транспорт має значні переваги. Ці переваги пояснюються високою швидкістю літаків. Фактор економії часу особливо важливий, якщо часом перевезення вважається загальна тривалість перевезення від пункту походження до пункту кінцевого призначення вантажу. У цьому випадку застосування повітряного транспорту для перевезення вантажів має порівнюватися із сумарним часом комбінованого перевезення іншими видами транспорту.

На основі проведеного аналізу можливо здійснити умовне ранжування видів транспорту за критеріями: вартість, швидкість та надійність (рис. 2).

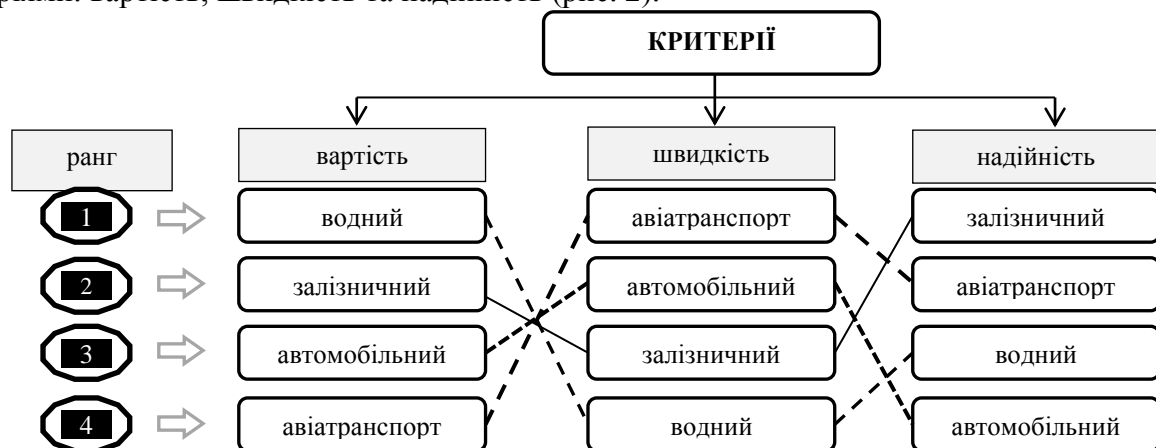

Рис. 2. Ранжування видів транспорту за критеріями: вартість, швидкість та надійність

Примітка: побудовано автором

Отримуємо наступні результати для кожного з видів транспорту, який потенційно може брати участь у змішаних перевезеннях:

- водний – «1-4-3»;
- залізничний – «2-3-1»;
- автомобільний – «3-2-4»;
- авіатранспорт – «4-1-2».

Виокремлена система критеріїв є загальною, адже при визначенні типів транспорту слід враховувати додаткові критерії, такі, наприклад, як відстань, тип вантажу, максимальні технічні можливості видів транспорту та інші. У галузі міжнародних змішаних перевезень прийнято виділяти три типи вантажів:

- вантажі, які доцільно перевозити повітряним транспортом. Головні характеристики вантажів цієї групи: висока вартість або незначний термін придатності;
- вантажі, для перевезення яких доцільно використовувати морський транспорт. Насамперед, до цієї групи належать вантажі, що характеризуються значними обсягами, які розраховані лише на судно, або фізичними розмірами, які не дозволяють організувати перевезення повітряним транспортом;
- вантажі, які доцільно перевозити наземним (залізничним і автомобільним) транспортом. До цієї групи належать вантажі, для перевезення яких може бути використаний один із двох видів наземного транспорту, за умови, що жоден з них не є домінуючим.

Зауважимо, що запропонована система ранжування видів транспорту дозволяє враховувати таку кількість критеріїв, необхідних для організації конкретного перевезення. Своєю чергою, багатоваріантність вибору дозволяє прийняти оптимальне рішення.

На основі проведеного аналізу, слід підсумувати, що кожен вид транспорту має свої переваги. Основою прийняття рішення щодо здійснення міжнародних змішаних перевезень має бути багатокритеріальність, тобто врахування декількох критеріїв одночасно. Лише за таких умов можливо побудувати оптимальний ланцюг перевезення вантажу від постачальника до кінцевого споживача.

ВИСНОВКИ

Отже, змішані міжнародні перевезення дозволяють оптимізувати процес транспортування вантажів з точки зору простору та часу. Цей вид перевезень дає можливість усунути недоліки окремих видів транспорту, скоротити витрати на транспортування, зменшити термін доставки вантажу до кінцевого споживача, а також вимагає від транспортних підприємств постійно підвищувати якість своїх послуг.

На сучасному етапі виникає необхідність більш якісного управління міжнародними зовнішніми перевезеннями з метою їх відповідності до ринкових умов та динаміки змін зовнішнього середовища. Розвиток змішаних міжнародних перевезень сприятиме пришвидшенню інтеграції транспортних систем до світової системи перевезень, що дозволить кожній країні повною мірою використати свій транзитний потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенсон Д., Уайтхед Дж. Транспорт и доставка грузов; пер. с англ. Москва: Транспорт, 1990. 279 с.
2. Бауэрсокс Дональд Дж., Клосс Дейвид Дж. Логистика: Интегрированная цепь поставок. Москва: ЗАО «Олимпия-Бизнес», 2006. 640 с.
3. Дрю Дональд Р. Теория транспортных потоков и управление ими: науч. изд.; пер. с англ. Е.Г. Коваленко и Г.Д. Шермана; под ред. Н.П. Бусленко. Москва: Транспорт, 1972. 424 с.
4. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок. Москва: Юнити-Дана, 2003. 503 с.
5. Хаксевер К. Управление и организация в сфере услуг. Теория и практика. Санкт-Петербург, 2002. 350 с.
6. Бойко О.В. Структура транспортного рынка. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2010. № 44. С. 71-78.

7. Данько М.І., Дикань В. Л., Калініченко Л. Л. Підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу промислових підприємств залізничного транспорту в умовах інтеграційних процесів: монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2010. 167 с.
8. Ширяєва С. В. Аналіз сучасного стану організації автомобільно-залізничних перевезень вантажів в Україні. URL: http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/26_2_2013/363-369.pdf (дата звернення 22.10.2018).
9. Карпенко О. О. Формування тарифів на змішані перевезення вантажів : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2007. 18 с.
10. Миротин Л.Б. Логистика: управление в грузовых транспортно-логистических системах. Москва: Юристь, 2002. 414 с.
11. Терминология комбинированных перевозок (Terminology on combined transport). United Nations. New York and Geneva, 2001. 69 с. URL: <http://www.internationaltransportforum> (дата звернення 22.10.2018).
12. Конвенция ООН о международных смешанных перевозках грузов (Женева 1980 г.). Международное частное право. Сборник документов. Москва: БЕК, 1997. С. 370-387.
13. Правила ЮНКТАД в отношении документов смешанных перевозок. URL: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tradewp4inf.117_corr.1_ru.pdf (дата звернення 22.10.2018).
14. Котлер Ф. Маркетинг, менеджмент. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 800 с.

УДК 327; 339.9

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2018-4-40-15>

ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА ИНДИИ И КАЗАХСТАНА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Чумаченко Т.Н., к.полит.н., старший преподаватель

*Казахстанский национальный педагогический университет им. Абая Республики
Казахстан, 050010, г. Алматы, пр. Достык, 13*

Статья посвящена экономическим сферам взаимодействия Индии и Казахстана на современном этапе. Автор статьи раскрывает отдельные аспекты казахстанско-индийского взаимодействия в экономической области на основе международных соглашений, подписанных между странами. Анализируются этапы, эволюция взаимоотношений и реализация достигнутых договоренностей между Индией и Казахстаном. Автор исследует различные экономические сферы сотрудничества между двумя странами, а также анализирует их перспективность и рассматривает наиболее эффективные и взаимовыгодные направления. Статья рассматривает прогресс двустороннего диалога и перспективы сотрудничества в сфере энергетики, сельского хозяйства, транспорта и коммуникаций, строительства, малого бизнеса, туризма, информационных технологий, нефтяного и газового секторов.

Ключевые слова: экономическое сотрудничество, Казахстан, Индия, экономическое сотрудничество.

SOME ASPECTS OF ECONOMIC COOPERATION OF INDIA AND KAZAKHSTAN AT THE PRESENT STAGE

Chumachenko T.N., Ph.D. of polity, senior teacher

*Kazakhstan National Abai Pedagogical University
Republic of Kazakhstan, 050010, Almaty, 13, Dostyk Ave.*

This article is devoted to the economic spheres of interaction between India and Kazakhstan at the present stage. The author reveals some aspects of the Kazakh-Indian cooperation in the economic field on the basis of international agreements signed between the two countries. There is the analysis of conductive stages of the evolution of the relationship and the implementation of the agreements reached between India and Kazakhstan. The author demonstrates the different economic spheres of cooperation between the two countries, and also analyzes its perspective and examines the most effective and mutually beneficial directions. The article considers the progress and prospects of the bilateral dialogue on energy cooperation, agriculture, transport and communications, construction, small business, tourism, information technology, oil and gas sectors.

Key words: economic cooperation, Kazakhstan, India.